

Plan mot kränkande behandling och diskriminering

för Solskenets förskola

Verksamhetsåret 24/25

1. Inledning

Alla barn inom förskolan har rätt att inte bli utsatta för kränkande behandling eller diskriminering. Solskenets vision är att skapa förutsättningar så att alla barn ska må bra och kan nå sin fulla potential. Vi värderar trygghet, trivsel och lärande högt där alla känner sig sedda och inkluderade.

Varje år är förskolan skyldiga att upprätta en plan mot kränkande behandling och diskriminering. Planen mot kränkande behandling och diskriminering genomsyrar hela förskolans verksamhet och är väl synlig i utbildningen och i de regler och rutiner som finns. Alla barn, medarbetare och vårdnadshavare är delaktiga i arbetet mot kränkande behandling och diskriminering.

Planen utgår från skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567), läroplanen, FN:s barnkonvention samt förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling.

1.1 Vad är kränkande behandling och diskriminering?

Kränkande behandling

Kränkande behandling är ett beteende som kränker någons värdighet, men som inte har något samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Vid bedömning av om ett barn blivit utsatt för kränkande behandling ska barnets upplevelse vara utgångspunkt. Upprepade kränkningar vid återkommande tillfällen kallas för mobbning.

Kränkande behandling kan exempelvis vara:

- fysiska handlingar (slag, knuffar)
- verbala (nedsättande ord, öknamn, hot, svordomar)
- psykosociala (ryktesspridning, utfrysning, grimaser)
- texter och bilder (teckningar, lappar, fotografier, klotter, sms, sociala medier)

Diskriminering

Diskriminering betyder att ett barn blivit orättvist behandlad och att det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning,

funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Det finns vidare olika former av diskriminering, det vill säga hur diskriminering kan yttra sig/framträda. De olika formerna av diskriminering är trakasserier, sexuella trakasserier, direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet och instruktioner att diskriminera.

1.2 Innehållet i planen mot kränkande behandling

För att förebygga och förhindra kränkande behandling och diskriminering upprättas årligen, i varje särskild verksamhet, en plan mot kränkande behandling och diskriminering. Planen är aktuell i förskolans dagliga arbete och utformas utifrån vårt unika verksamhetsbehov.

Planen mot kränkande behandling innehåller:

- en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av våra barn,
- en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året, och
- en redogörelse för hur de planerade åtgärderna i föregående årsplan mot kränkande behandling har genomförts.

Planen innehåller rutiner för att hantera ingripanden i akuta situationer. I det inkluderas ansvarsfördelning och rutiner för anmälning, utredning och dokumentation. Vidare innehåller planen information om verksamhetens främjande och förebyggande arbete.

Planen mot kränkande behandling upprättas, följs upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna, personal och vårdnadshavare vid Solskenets förskola.

1.3 Solskenets förskola arbete för att aktivt motverka diskriminering

Förskolan arbetar hela tiden för att motverka diskriminering och förhindra trakasserier och sexuella trakasserier som en del i verksamhetens systematiska kvalitetsarbete. Arbetet sker i fyra steg genom att

1. undersöka risker för diskriminering och repressalier (dvs. händelser som kan ses som hämndaktioner eller straff) samt andra hinder för enskilda barns lika rättigheter och möjligheter i verksamheten,
2. analysera orsaker till upptäckta risker och hinder,
3. vidta främjande och förebyggande åtgärder samt
4. följa upp och utvärdera åtgärderna.

Alla delar av det fortlöpande arbetet dokumenteras och i alla delar samverkar förskolan med barn och personal.

Information om likabehandlingsplan:

Begreppet likabehandlingsplan ersattes år 2017 i diskrimineringslagen med ett dokumentationskrav. Dokumentationskravet innebär att förskolan skriftligen ska dokumentera arbetet med aktiva åtgärder. Dokumentationen innehåller en redogörelse för alla delar av arbetet som rör aktiva åtgärder, redogörelser av åtgärder som planeras och vidtas samt hur samverkansskyldigheten fullgörs. Dokumentationen enligt diskrimineringslagen och planen mot kränkande behandling enligt skollagen sker i detta dokument.

I arbetet med att motverka diskriminering ligger att förskolan tar fram riktlinjer för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Dessa följs upp och utvärderas. Förskolans riktlinjer för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier finns under avsnitt 4.

1.4 Systematiskt och målinriktat arbete

Förskolan bedriver ett systematiskt och målinriktat arbete för att förhindra kränkande behandling och diskriminering. I det arbetet ingår att kartlägga verksamhetens nuläge och identifiera risk för när och var barn blir utsatta för kränkande behandling och diskriminering. I kartläggningen ingår även att följa upp förra årets planerade aktiviteter.

När kartläggningen är genomförd görs en analys och bedömning av uppgifter som framkommit för att kunna planera in vilka aktiviteter som vi ska genomföra i syfte att förbättra kvaliteten i verksamheten och förhindra kränkande behandling och diskriminering. Aktiviteterna genomförs sedan i enlighet med planeringen.

1.5 Främja, förebygga och åtgärda

Förskolan arbetar främjande, förebyggande och åtgärdande för att förhindra att kränkande behandling, diskriminering och trakasserier uppstår.

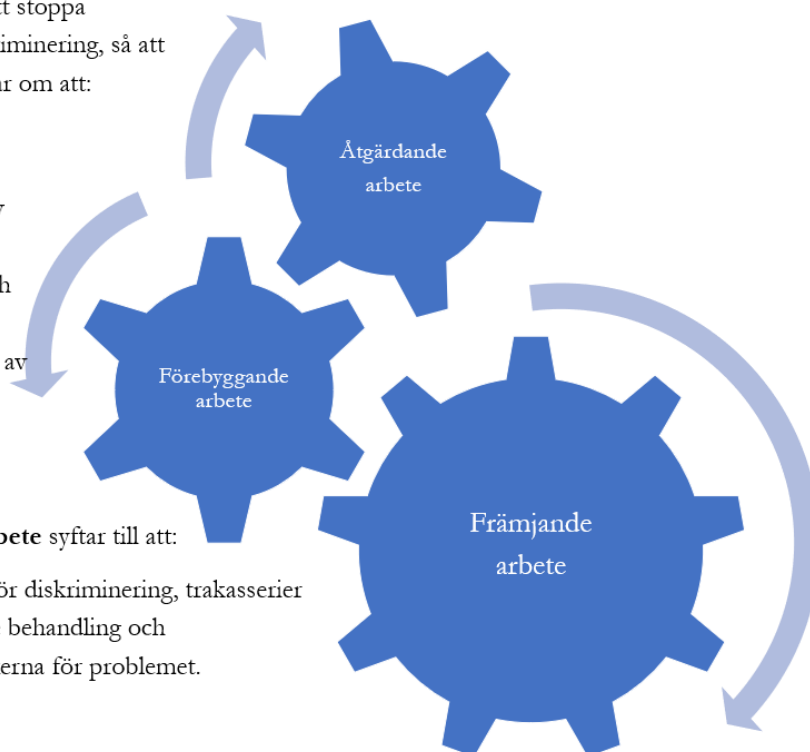
Främjande arbete tar alltid sikte på det positiva och pågår alltid utan förekommen anledning. Det främjande arbetet är fundamentalt för all förskoleverksamhet, är ständigt en del i undervisningen och pågår kontinuerligt. Det förebyggande arbetet tar sikte på risker för problem och handlar om att vi undersöker och följer upp verksamheten ur olika perspektiv. Det åtgärdande arbetet sker när någonting har hänt som förskolan måste stoppa och hantera så att det inte sker igen.

Åtgärdande arbete syftar till att stoppa kränkande behandling och diskriminering, så att det inte händer igen. Det handlar om att:

- ha rutiner för skydd
- utreda förhållandena
- rapportera kränkningar av olika slag
- informera barn/elever och vårdnadshavare
- ha rutiner för tillämpning av disciplinära åtgärder.

Förebyggande arbete syftar till att:

- avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling och
- tar sikte på riskerna för problemet.

Främjande arbete syftar till att:

- förstärka respekten för allas lika värde
- omfattar alla diskrimineringsgrunderna
- riktas mot alla och bedrivs utan förekommen anledning samt
- är en naturlig del i det vardagliga arbetet.

2. Kartläggning och utvärdering

2.1 Beskrivning av kartläggningen

Trygghetsvandringar med material som mallar, öppna och slutna frågor, smileys och barnintervjuer, har genomförts på förskolans avdelningar som har gett insyn i vart i miljön barnen kan uppleva otrygghet. Vi observerar barnen i förskolans miljö, för att ha möjlighet att upptäcka eventuella risker.

Utifrån våra trygghetsvandringar uttryckte barnen sig positiva bland de olika platserna. Bägge gårdarna fick positiva omdömen och upplevdes som en trygg plats av barnen, dock framgick det att barnen upplevde att det röda huset var litet och trångt när många barn lekte samtidigt. Underlaget visade också att det finns en känsla av att fastna under klätterställningen.

I vår inomhusmiljö uttryckte barnen sig trygga och glada samt att barnen känner sig trygga med att uttrycka sina känslor och önskemål. I skötrummen väljer barnen att ha en stängd eller öppen dörr och om de vill få stöd av en vuxen vid hygienrutin. På en av avdelningarna framgick det att skötrummen upplevdes icke inbjudande.

Inskolningar sker med jämna mellanrum under läsåret och omfattar trygghet och omsorg, samtidigt som vi kontinuerligt kartlägger för att förebygga kränkande behandling och diskriminering, så att alla barn ska känna sig välkomna och trygga.

Vi arbetar främjande och förebyggande med planerade temaaktiviteter som finns stående i vårt pedagogiska årshjul där barnen är delaktiga i olika lekar och aktiviteter. På avdelningsnivå anpassas aktiviteterna efter barngrupp och individ.

Vi arbetar utifrån våra tillsynsrutiner, där vi i största möjliga mån undviker ensamarbete och ser till att det finns närvarande pedagoger i alla rum där barnen befinner sig.

I samverkan med vårdnadshavare i olika forum får vi information om vad barnen tar med sig och berättar om hemma. Detta utbyte sker under planerade möten såsom förskoleråd, föräldramöten, utvecklings- och uppföljningssamtal såväl som i spontana samtal med vårdnadshavare.

All personal på Solskenet har gått utbildningar om kränkande behandling (Draftit).

2.2 Utvärdering av föregående årsplan, vidtagna aktiviteter/åtgärder samt riktlinjer/rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier

Trygghetsvandring och observation ger inblick i vad barnen upplever och tänker kring verksamhetens olika moment och utrymmen. För att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier är det viktigt att vi pedagoger är pålästa om vår plan mot kränkande behandling och diskriminering.

3. Analys och bedömning

3.1 Analys av kartläggningen

- Vi reflekterar och diskuterar kring eventuella risker vi observerat i förskolans inne/ute-miljö: Analysen visar att trygghetsvandringar på samtliga avdelningar ger en klar möjlighet att höra barnens tankar och upplevelser.
- Kartläggningen på utomhusmiljö synliggjorde platserna kring det röda huset och klätterställningen att det ständigt behöver en närvarande pedagog. Barnen upplever leken vid det röda huset på gården som begränsad på grund av trängsel.
- För att stärka tillgängligheten för alla barn och minimera risken för hinder för utrymme arbetar vi med att skapa en inkluderande miljö anpassad efter olika behov.
- Vi har analyserat och bedömt att vi behöver uppdatera vår zonfördelning kring planerade utomhus aktiviteter.
- Lekområdena utöver röda huset och klätterställningen upplevs som positiva och inbjudande av barnen.
- Under våra trygghetsvandringar inomhus synliggjordes det att barnen i stor utsträckning känner sig trygga på respektive rum och platser. Det vi behöver förebygga är skötrummen i storbarnsavdelningarna. Där framkom det från barnen att miljön var icke inbjudande.

Från pedagogiska kartläggningen framkommer att

- Årshjulet och temaarbete på respektive avdelningar har varit förebyggande och främjande med fokus på olika likabehandlingsområden.
- Vårt samverkansarbete med vårdnadshavare har gett oss större möjligheter att få kännedom om vad barnen tar med sig för upplevelser av olika händelser och

situationer på förskolan.

- Utbildningen Drafit, har gett oss tydligare kunskaper om när och hur vi ska rapportera en kränkning eller en diskriminerande behandling.

3.2 Verksamhetens behov

Kartläggningen visar att det systematiska arbetet med planen mot kränkande behandling och diskriminering fortsättningsvis ska bygga på

- Att arbeta systematiskt och kontinuerligt med likabehandling i såväl organiserade, planerade och spontana aktiviteter.
- Att följa de styrdokument som ligger till grund för förskolans verksamhet.
- Att följa rutiner, planer och dokument som ligger till grund för Solskenets förskola.
- Att säkerställa att samtliga avdelningar på Solskenets förskola arbetar utifrån planen mot kränkande behandling och diskriminering.
- Att öka tillsynen i områden som identifierats med möjliga risker, såsom klätterställningen och det röda huset.
- Att införa en rutin för samtal med barnen där de får reflektera över vänskap och hur de behandlar varandra.
- Att genomföra observationer i olika leksituationer för att tidigt upptäcka eventuella tecken på kränkningar och diskriminering.
- Att införa regelbundna trygghetsvandringar där både barn och personal identifierar och diskuterar möjliga riskområden i förskolans miljö.
- Att informera vårdnadshavare regelbundet om arbetet mot kränkande behandling och diskriminering, så att de är medvetna om vad som görs och hur vi arbetar.
-

Identifierade behov för vidareutvecklande arbete från analys av underlag står i tidigare ruta 2.3 - analys och bedömning

4. Riktlinjer för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier

- Att alla barn känner sig trygga i verksamheten.
- Att barn vet vem de ska vända sig till när de känner sig utsatta.
- Att all personal agerar direkt vid kännedom om att ett barn blivit utsatt.
- Att förskolan har ett aktivt levande arbete mot trakasserier och sexuella trakasserier.

5. Planering av aktiviteter/åtgärder

5.1 Främjande aktiviteter/åtgärder

Varje enskilt barn uppmärksammas varje dag i gruppen i samspel med barnkonventionen.

Varje barn välkomnas och uppmärksammas positivt vid lämning och hämtning.

Vi läser böcker som behandlar värdegrundsfrågor som exempel kompisböckerna.

Vi skapar inkluderande lekområden där alla barn känner sig välkomna.

Vi har gruppstärkande aktiviteter som främjar social interaktion mellan barnen.

Vi arbetar i smågrupper i stor utsträckning under dagen genom att dela upp barngruppen under övergångar och pedagogiska vardagsrutiner.

Fortsatt arbete med trygghetsvandringarna för att kunna synliggöra eventuella risker kring kränkningar och diskrimineringar.

Vi har som mål att under 2024-2025 kartlägga och följa upp med barnen i nästa omgång av analys-samtal utöver trygghetssamtal på punkter där det framgick otryggheter.

Under inskolningarna informeras vårdnadshavarna kring vårt arbete med kränkande behandling och diskriminering.

Vi tar till vara på vårdnadshavarnas önskemål kring barnets behov och välbefinnande så att vi kan möta barnet efter sin förmåga och förutsättning.

Barnen är delaktiga i planeringen och utformningen kring våra temadagar med fokus på likabehandling.

Genom våra observationer anpassar vi aktiviteterna efter barnens förutsättningar och behov.

Vi har dagliga samtal med barnen om deras lekaktiviteter, intressen och upplevelse för att kunna arbeta förebyggande.

Vi kompletterar vår verksamhet med bildstöd, TAKK och konkreta föremål för att möta varje enskilt barn i deras utveckling. Det görs genom att anpassa aktiviteterna så att alla barn tar del av undervisningstillfällena.

Ansvarig: Alla pedagoger

Tidsperiod: Verksamhetsåret 2024-2025

Uppföljning/utvärdering:
Studiedagen juni 2025

5.2 Förebyggande aktiviteter/åtgärder

Vi inför rutiner för att säkerställa pedagogernas närvaro i riskområden under leken (zonfördelning).

Våra åtgärder med utomhusmiljön är att vi behöver revidera vår zonfördelningsunderlag och fördela personalen på platser där det kan förekomma risker samt placera ut aktiviteterna på fler platser så att inga barn känner sig exkluderande och förhindrade.

Vi arbetar med aktiv närvaro av vuxen i röda huset. **I 2.1**

Vi arbetar med aktiv närvaro vid klätterställningen när barnens lek är under stegen. **I 2.1**

Vi inför samtalsstunder med barnen där vi gemensamt reflekterar över vänskap och hur vi behandlar varandra. **I 3.2**

Vi arbetar under året med trygghetsvandringar med barnen **I 3.2**

Vi arbetar med observation av lek för att tidigt upptäcka eventuella tecken på kränkande eller diskriminerande handlingar. **I 3.2**

Vi ger regelbundet information till vårdnadshavare om arbete mot kränkande behandling och diskriminering **I 3.2**

Trygghetsvandringarna inomhus visade sig att skötrummen på en av avdelningarna upplevdes inte inbjudande. Pedagogerna städar undan i skötrummet med jämna mellanrum så att miljön blir inbjudande. Pedagogerna följer upp frågan i barngruppen och utvärderar barnens svar. Pedagogerna har inkluderat barnen i aktiviteten genom att göra om miljön så att barnen känner sig trygga.

Genom att arbeta i smågrupper skapas det förutsättningar till att pedagogerna kan möta varje barns behov.

Arbeta aktivt för att stärka barnens självkänsla genom att lyfta deras styrkor.

Dokumentera och analysera eventuella konflikter för att identifiera och förebygga dem.

Utvärdera och anpassa förskolans miljö regelbundet för att möta barnens behov och trygghet.

För att främja barnens rätt till att uttrycka sig planerar vi aktiviteter i enlighet med barnkonventionen.

Ansvariga pedagoger: Alla pedagoger

Tidsperiod: Verksamhetsåret 2024-2025

Uppföljning/utvärdering:
 Studiedag juni 2025

5.3 Åtgärdande aktiviteter/åtgärder

Rutinen för åtgärdande sker alltid genom:

- Kartläggning,
- Handlingsplan,
- Uppföljning och
- Utvärdering.

Ansvarig: Alla pedagoger

Tidsperiod: Verksamhetsåret 2024-2025

Uppföljning/utvärdering:
 Studiedag juni 2025

6. Delaktighet i kartläggning, analys/bedömning och planering

Delaktighet i kartläggning.

I kartläggningen deltog barnen genom barnintervjuer/tryggheters vandring samt pedagoger genom reflekterande samtal.

Underlaget utgörs även av information från förskolerådet

Delaktig i analys och bedömning.

Analys och bedömning genomfördes av pedagoger. I analysen ingår även reflektion från information som inkommer i samverkan med vårdnadshavare kring barnens vistelse på förskolan

Delaktighet i planering

Samtliga pedagoger som arbetar på Solskenets förskola är delaktiga i planeringen.

- Alla vårdnadshavare blir informerade om vårt arbete under introduktionsperioder, uppföljningssamtal, föräldraråd, föräldramöte och i vår dokumentation.

7. Implementering av planen i daglig verksamhet

- Planen är en stående punkt på förskolans föräldramöte.
- Planen finns på hallens anslagstavla.
- Planen finns att läsa på förskolans hemsida.
- Planen är ett levande dokument i verksamheten tillsammans med barnen.
- Planen revideras varje läsårsstart.

Varje dag pratar pedagogerna både med varandra och med barnen om hur vi ska behandla varandra på ett respektfullt sätt, för att motverka kränkningar, diskriminering och trakasserier. Vår verksamhet bygger på gemensamma värderingar, och vi arbetar med dessa både i planerade och spontana aktiviteter. Vi pedagoger är närvarande och lyhörda, med målet att skydda barnens integritet och alltid sätta deras bästa i fokus.

Mall för plan mot kränkande behandling fastställd av barn- och utbildningsförvaltningen 2023-06-15

Bilaga - Interna rutiner vid kränkande behandling och diskriminering mellan barn-barn/elev-elev

1. Inledning

I skollagen (2010:800) finns bestämmelser om nolltolerans mot förekomst av kränkande behandling i våra förskolor och skolor. Liknande bestämmelser om nolltolerans mot diskriminering finns i diskrimineringslagen (2008:567). Det framgår att det inom ramen för varje särskild verksamhet ska bedrivas ett målinriktat arbete/arbete med aktiva åtgärder för att motverka kränkande behandling och diskriminering av barn och elever. Om kränkande behandling eller diskriminering ändå förekommer ställer skollagen och diskrimineringslagen krav på att förskolan/skolan skyndsamt ska vidta åtgärder för att få kränkningen/diskrimineringen att upphöra.

1.1 Definition

Enligt skollagen är kränkande behandling ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker ett barns eller en elevs värdighet.¹ Kränkande behandling kan vara synlig eller dold. Den kan utföras direkt i verksamheten men även per telefon eller internet. Med kränkande behandling menas till exempel nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjliganden, fysiskt våld, utfrysning eller hot.²

Enligt diskrimineringslagen definieras diskriminering som att ett barn missgynnas och att det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Det finns olika former av diskriminering, det vill säga hur diskriminering kan yttra sig/framträda. De olika formerna av diskriminering är trakasserier, sexuella trakasserier, direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet och instruktioner att diskriminera.³

¹ 6 kap. 3 § skollagen

² Skolverkets allmänna råd, ”Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling” s. 9

³ 1 kap. 4-5 §§ diskrimineringslagen

1.2 Det främjande, förebyggande och förhindrande arbetet

Av skollagens 6 kapitel och diskrimineringslagens 3 kapitel framgår att huvudmannen ska se till att det genomförs aktiva åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.⁴

Som en del av det främjande och förebyggande arbetet mot kränkande behandling ska huvudmannen se till att det årligen upprättas en plan mot kränkande behandling. I planen ska även arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering dokumenteras.⁵ Planen bör bland annat innehålla rutiner för personalens agerande, anmälningsrutiner för elever och vårdnadshavare, ansvarsfördelning samt hur händelser ska utredas, dokumenteras och åtgärdas.⁶

Det är viktigt att skolan arbetar förebyggande. Skolan ska förhindra de risker som framkommer av skolans kartläggning av skolans otrygga områden.

1.3 Det åtgärdandet arbetet

Om kränkande behandling eller diskriminering ändå sker ska skolan se till att det upphör. Av skollagens bestämmelser framgår att lärare eller annan personal är skyldig att anmäla till rektor om en elev blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten. Rektor ska i sin tur anmäla till huvudmannen som är skyldig att se till att ärendet utreds skyndsamt. Samma krav på utredning framkommer i diskrimineringslagen. Vid konstaterande att en elev har utsatts för kränkningar ska huvudmannen vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden.⁷

Vid en akut situation eller för att åtgärda systematiskt upprepade kränkningar eller diskriminering kan rektor och lärare vidta omedelbara och tillfälliga åtgärder. Detta för att garantera eleverna trygghet. Det innebär att skolan kan tillämpa disciplinära åtgärder som ett led i att få stopp på kränkningar som stör andra elevers trygghet och studiero. Utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering utanför den ordinarie skolenheten, placering utan tidsbegränsning vid annan skolenhet, omhändertagande av föremål samt avstängning får aldrig användas som

⁴ 6 kap. 7 § skollagen och 3 kap. 1 § diskrimineringslagen

⁵ 4 kap. 2 § diskrimineringslagen

⁶ 6 kap. 8 § skollagen och 3 kap. 2 § diskrimineringslagen

⁷ 6 kap. 10 § skollagen och 2 kap. 7 § diskrimineringslagen

bestraffning.⁸ Utvisning, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering vid annan skolenhet och avstängning ska alltid skriftligen dokumenteras.⁹

Vid återkommande signaler om att en elev blir utsatt för kränkande behandling eller diskriminering ska skolan göra en kartläggning kring elevens skolsituation. Parallellt ska även den elev som utsätter utredas om det bedöms att eleven upprepade gånger stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse.¹⁰ Detta för att klarlägga orsakerna till den uppkomna situationen. Skolan ska därefter genomföra åtgärder för att se till att den som utsätter upphör med sitt beteende och för att se till att utsatt elev får en trygg skolgång. Åtgärderna ska följas upp. Om den som blir utsatt eller den som utsätter uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation ska eleverna utredas för särskilt stöd och åtgärderna ska antecknas i ett åtgärdsprogram.¹¹

2. Interna rutiner (anmälan, utredning, uppföljning)

ANMÄLAN

1. Personal som får kännedom om att en kränkning/diskriminering skett ska skyndsamt anmäla det till rektor. Rektor som får kännedom om att en kränkning/diskriminering skett ska skyndsamt anmäla det till central förvaltning (huvudmannen).

Utgångspunkten om en anmälan ska upprättas eller inte är barnet/elevens egen upplevelse och att kränkningarna har en koppling till verksamheten (kan alltså handla om skolgård eller internet). När personalen får kännedom om händelsen ska det anmälas. Kännedom kan personalen få genom barnet/eleven själv, genom iakttagelser eller information från barn/elevs vårdnadshavare. Således kan anmälningsskyldigheten aktualiseras om uppenbara kränkningar uppmärksammas utan att utsatt barn/elev ger uttryck för att det skett en kränkning, ex. ett barn i förskoleklass blir utsatt för fysiskt våld men kan inte ge uttryck för att det känner sig kränkt.

⁸ 5 kap. 6 § skollagen, prop. 2009/10:165 s. 326

⁹ 5 kap. 7-8 och 24 §§ skollagen

¹⁰ 5 kap. 9 § skollagen

¹¹ 3 kap. 7-9 §§ skollagen

Anmälningsskyldigheten uppfylls genom att personal (lärare, rektor, annan) som får kännedom om kränkande behandling/diskriminering upprättar en anmälan i verksamhetssystemet Draftit.

En anmälan upprättas för respektive elev som blivit utsatt!

2. Av anmälan bör det framgå svar på följande frågor:
 - Framgår det vad som har hänt?
 - Framgår det vem som blivit drabbad och vem som har utsatt?
 - Framgår det när det har hänt?
 - Framgår det vart det har hänt?
 - Framgår det om någon annan än den drabbade sett händelsen?

UTREDNING

3. Rektor, eller den som rektor utser, utreder händelsen och informerar vårdnadshavare för berörda barn/elever om händelsen.
4. Kränkningen eller diskrimineringens art avgör i vilken omfattning utredningen ska ske men om anmälan saknar svar på ovan ställda frågor så bör utredningen i vart fall medföra svar på dessa.
5. Dokumentera utredningen noggrant i Draftit.

Exempel på utredningsinsatser:

- Samtalat med alla inblandade (Gör alltid en bedömning av barnets rätt att komma till tals. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad¹²)
- Samtalat med personal som sett händelsen eller hört om den
- Samtalat med vårdnadshavare kring barnet/elevens mående
- Analys kring varför situationen uppstått, ex. ”Många elever i olika åldrar vistas vid fotbollsplanen och lärare/personal upplever att det är svårt att ha översikt över vilka händelser som uppstår.”

¹² Artikel 12, Barnkonventionen

Att tänka på:

Undvik att skriva att situationen beror på ett visst barn/elevs egenskaper eller person. Ex. skriv inte ”Anna är väldigt utåtagerande och slår ofta andra barn utan anledning”, skriv istället ”Att Anna slog Vera inträffade oförutsett och utan direkt anledning”.

ÅTGÄRDER

6. Visar utredningen att eleven blivit utsatt för kränkande behandling/diskriminering?

Om ja --> Gå vidare till punkt 7.

Om nej --> Gå vidare till punkt 8.

7. Är uppgifterna så allvarliga att andra myndigheter som exempelvis Socialtjänsten, Polisen etc. behöver kontaktas?

Om ja --> samverka med lämpliga myndigheter och informera vårdnadshavare. Gå sedan vidare till punkt 8.

Om nej --> Gå vidare till punkt 8.

8. Föranleder utredningen en annan utredning på grund av upprepade ordningsstörningar eller om stödbehov för elev?

Om ja --> inled även sådan utredning, samverka med elevhälsan och elevens vårdnadshavare. Gå sedan vidare till punkt 9.

Om nej --> gå vidare till punkt 9.

9. Dokumentera vilka åtgärder som skolan har vidtagit eller kommer att vidta för att få den kränkande behandlingen/diskrimineringen att upphöra i Draftit. Om utredningen **inte** visar på kränkande behandling ska det också dokumenteras (se exempel nedan) då händelsen ändå kan leda till att skolan behöver sätta in åtgärder.

Observera att om du fyller i ”Detta är inte en kränkning” i Draftit så kommer inte rutorna ”Åtgärder” och ”Uppföljning” att dyka upp. Skriv då in åtgärder och uppföljning i rutan för utredning istället. Detta är under utveckling till nästa system.

10. Delge barn/elev/vårdnadshavare om utredning och beslutad handlingsplan. Det är frivilligt för rektor på vilket sätt vårdnadshavarna delges utredningen, muntligt/skriftligt. De har dock som huvudregel rätt att få ut den i sin helhet med hänvisning till partsinsyn i 10 kap. 3 § OSL. Undantag från utlämning är om det är av ”synnerlig vikt” att inte uppgifterna röjs, ex. skyddade personuppgifter.

Observera! Viktigt att ta hänsyn till barn och elevers ålder.

Sekretess till skydd för enskild gäller, om den enskilde är underårig, även i förhållande till dennes vårdnadshavare enligt 12 kap. 3 § OSL om inte vårdnadshavaren i den utsträckning denne enligt 6 kap. 11 § föräldrabalken har rätt och skyldighet att bestämma i frågor som rör den underåriges personliga angelägenheter. Ju äldre barnet/eleven är, desto mindre frågor har en vårdnadshavare rätt att bestämma i och då gäller sekretess gentemot vårdnadshavaren.¹³

Vid sekretessfrågor kan registrator kontaktas för stöd.

UPPFÖLJNING

11. Dokumentera hur ärendet och beslutade åtgärder följs upp och om den kränkande behandlingen/diskrimineringen upphört i Draftit.

¹³ Se exempelvis KamR Stockholm 2023-02-27 målnummer 7501-22

AVSLUTA ÄRENDE I DRAFTIT

12. Skicka ärendet för godkännande av rektor.
13. När godkännande skett av rektor avslutas ärendet av förvaltningen.

Att tänka på:

Alla delar, det vill säga anmälan, utredning, åtgärder och uppföljning ska vara ifyllda innan ärendet skickas för godkännande. Även om utredningen inte visat på någon kränkning så ska alla delar dokumenteras men då i rutan för "Utredning".

Exempel på dokumentation vid en icke-kränkning:

Anmälan – "Anna Andersson i 9B fick ett C i betyg och ifrågasatte detta inför hela klassen och upprepade att hon kände sig kränkt."

Utredning – "Händelsen skedde på matematiklektionen inför samtliga klasskamrater idag onsdag 11/11 kl. 09.00. Flera av klasskamraterna reagerade på elevens reaktion och bad henne lugna ner sig. Klassläraren ledde ut eleven och pratade med henne direkt."

Åtgärd – "Läraren förklarade varför eleven fått ett visst betyg direkt på platsen vilket eleven accepterade och de kunde fortsätta lektionen. Rutinerna vid utlämning av betyg har ändrats så att elever som vill få sitt betyg förklarad kan boka tid med läraren i samband med lektionen."

Uppföljning – "Klasslärare har inte noterat att eleven skulle ha fler frågor kring betyget och rutinen har gjort att betygsutlämningen har gått bättre."